

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.18831679>

March 2026

Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Stratejilerinin Nitel Olarak İncelenmesi
Qualitative Examination of Classroom Teachers' Classroom Management Strategies**Demet TOPRAK**

Mahir Başer İlkokulu Etimesgut, Ankara

demettprkk@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-3360-7207>**Özet**

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi stratejilerini nitel bir bakış açısıyla incelemek ve bu stratejilerin uygulama biçimlerini, karşılaşılan güçlükleri ve bağlamsal belirleyicilerini ortaya koymaktır. Araştırma, durum çalışması deseninde yürütülmüş olup çalışma grubunu 2025 yılı Ekim–Aralık döneminde Ankara ilinde görev yapan 12 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Katılımcılar amaçlı ve maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmış, elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma bulguları, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimini yalnızca disiplin sağlama süreci olarak değil; önleyici planlama, iletişim ve ilişki temelli yaklaşımlar, öğrenci merkezli öğretim uygulamaları ve bağlamsal koşullarla şekillenen çok boyutlu bir yapı olarak ele aldıklarını göstermiştir. Öğretmenlerin en sık kullandıkları stratejiler arasında kuralların öğrencilerle birlikte belirlenmesi, rutinlerin oluşturulması, olumlu pekiştirme, empati temelli iletişim ve motivasyonu artırıcı etkinlikler yer almaktadır. Bununla birlikte kalabalık sınıflar, zaman yönetimi güçlükleri ve veli iş birliğinin yetersizliği sınıf yönetiminde karşılaşılan temel sorunlar olarak belirlenmiştir. Sonuç olarak, sınıf yönetiminin öğretmenlerin mesleki deneyimi, öz yeterlik algısı ve okulun yapısal koşullarıyla yakından ilişkili olduğu; etkili sınıf yönetiminin ise önleyici, ilişkisel ve öğrenci merkezli bir anlayışla mümkün olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Yönetimi, Sınıf Öğretmeni, Nitel Araştırma, Önleyici Stratejiler, Öğrenci Motivasyonu, Durum Çalışması

Abstract

The purpose of this study is to examine primary school teachers' classroom management strategies from a qualitative perspective and to explore how these strategies are implemented, the challenges encountered, and the contextual factors influencing them. The research was conducted using a case study design. The study group consisted of 12 primary school teachers working in Ankara during

the October–December period of 2025. Participants were selected through purposive and maximum variation sampling methods. Data were collected through a semi-structured interview form and analyzed using content analysis.

The findings indicate that teachers perceive classroom management not merely as a discipline-oriented process, but as a multidimensional structure shaped by preventive planning, communication- and relationship-based approaches, student-centered instructional practices, and contextual conditions. Frequently used strategies include establishing classroom rules collaboratively with students, creating routines, applying positive reinforcement, adopting empathy-based communication, and implementing motivational activities. However, crowded classrooms, time management difficulties, and insufficient parental cooperation were identified as major challenges.

In conclusion, classroom management is closely related to teachers' professional experience, self-efficacy perceptions, and structural conditions of schools. Effective classroom management appears to be achievable through preventive, relational, and student-centered approaches.

Keywords: Classroom Management, Primary School Teacher, Qualitative Research, Preventive Strategies, Student Motivation, Case Study

GİRİŞ

Eğitim ortamlarının niteliğini belirleyen en temel unsurlardan biri, sınıf içinde oluşturulan öğrenme iklimidir. Bu iklimin sağlıklı, düzenli ve verimli biçimde yapılandırılmasında ise sınıf yönetimi merkezi bir rol üstlenmektedir. Sınıf yönetimi; öğretmenin sınıf ortamını düzenleme, öğrenci davranışlarını yönlendirme ve öğrenme süreçlerini etkili hâle getirme süreci olarak tanımlanmaktadır (Evertson ve Weinstein, 2006). Etkili bir sınıf yönetimi yalnızca disiplinin sağlanmasına indirgenemeyecek kadar çok boyutlu bir yapıya sahiptir; aynı zamanda öğrencilerin akademik başarılarını artırma, sosyal-duygusal gelişimlerini destekleme ve sınıf içi etkileşimi güçlendirme işlevlerini de kapsamaktadır.

Sınıf öğretmenleri, ilkökul düzeyinde öğrencilerle günün büyük bir bölümünü geçirmeleri nedeniyle sınıf yönetiminde kritik bir konuma sahiptir. Bu bağlamda öğretmenler, öğrencilerin yaş özellikleri, bireysel farklılıkları ve sınıf içi davranış örüntülerine uygun stratejiler geliştirmek durumundadır (Yalçınkaya ve Tonbul, 2002). Öğretmenlerin kullandıkları sınıf yönetimi

stratejileri; kuralların belirlenmesi, olumlu davranışların pekiştirilmesi, motivasyon tekniklerinin kullanımı, çatışma çözme yöntemleri ve öğrenme sürecinin planlanması gibi birçok unsuru içermektedir. Ancak bu stratejilerin niteliği ve uygulanma biçimi öğretmenden öğretmene farklılık gösterebilmektedir.

Literatürde yer alan çalışmalar, sınıf yönetimi stratejilerinin öğretmenin mesleki deneyimi, eğitim düzeyi, sınıfın fiziksel koşulları, öğrenci sayısı ve okul ortamı gibi değişkenlerden etkilendiğini ortaya koymaktadır (Kırbaş, 2017; Karadaş ve Ökmen, 2024). Deneyimli öğretmenlerin öğrenci davranışlarını yönetmede daha esnek ve çözüm odaklı yaklaşımlar benimsedikleri; mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin ise daha kural merkezli ve geleneksel stratejiler kullandıkları belirtilmektedir (Kırbaş, 2017). Bunun yanında okulun fiziki imkânları ve idari destek düzeyi de öğretmenlerin sınıf yönetimi uygulamalarını doğrudan etkilemektedir (Karadaş ve Ökmen, 2024). Bu durum, sınıf yönetiminin yalnızca bireysel yeterliklere değil, aynı zamanda çevresel ve örgütsel koşullara da bağlı olduğunu göstermektedir.

Sınıf yönetiminin önemli boyutlarından biri de öğrencilerin motivasyon ve katılım düzeyidir. Öğrencilerin derse aktif katılım göstermesi, öğrenme sürecinin kalitesini artırmakta ve disiplin sorunlarını azaltmaktadır (Emmer ve Stough, 2001). Bu nedenle öğretmenler, sınıf içi etkinlikleri planlarken öğrencilerin ilgisini canlı tutacak yöntem ve tekniklere başvurmaktadır. Ancak her sınıfın dinamiği farklı olduğundan, aynı strateji her ortamda aynı etkiyi göstermeyebilmektedir (Uludağ, 2024). Bu durum, sınıf yönetimi stratejilerinin esnek, duruma özgü ve dinamik bir yapı sergilediğini ortaya koymaktadır.

Sınıf içinde karşılaşılan çatışma ve problem durumlarının yönetimi de sınıf yönetiminin temel bileşenlerinden biridir. Öğretmenler, öğrenciler arasında yaşanan anlaşmazlıkları çözmek, olumsuz davranışları dönüştürmek ve olumlu sınıf iklimini sürdürmek için rehberlik, bireysel görüşme, grup tartışması ve rol oynama gibi çeşitli yöntemler kullanmaktadır (Karadaş ve Ökmen, 2024). Bu süreç, öğretmenlerin yalnızca pedagojik bilgiye değil, aynı zamanda iletişim, empati ve problem çözme becerilerine de sahip olmalarını gerektirmektedir.

Mevcut literatür incelendiğinde, sınıf yönetimine ilişkin çalışmaların önemli bir bölümünün nicel desenle yürütüldüğü; öğretmenlerin stratejileri uygulama biçimlerini ve karşılaştıkları zorlukları derinlemesine inceleyen nitel araştırmaların ise sınırlı olduğu görülmektedir (Uludağ, 2024; Kırbaş, 2017). Bu durum, öğretmenlerin sınıf yönetimi deneyimlerini daha kapsamlı biçimde ortaya koyan çalışmalara ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi

stratejilerini nasıl geliştirdiklerinin, hangi durumlarda hangi yöntemleri tercih ettiklerinin ve hangi güçlüklerle karşılaştıklarının anlaşılması, hem öğretmen yetiştirme programlarının hem de hizmet içi eğitimlerin niteliğini artırma açısından önem taşımaktadır.

Bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi stratejilerini nitel bir yaklaşımla inceleyerek; öğretmenlerin kullandıkları yöntem ve teknikleri, motivasyonu artırma uygulamalarını, çatışma çözme süreçlerini ve stratejileri etkileyen iç ve dış faktörleri ortaya koymayı amaçlamaktadır. Elde edilecek bulguların, öğretmenlerin mesleki gelişimine katkı sağlaması, sınıf yönetimi eğitimlerinin içeriğinin zenginleştirilmesi ve eğitim ortamlarının niteliğinin artırılmasına yönelik bilimsel bir temel oluşturması beklenmektedir.

Sınıf Yönetimi Kavramı ve Dönüşümü

Sınıf yönetimi, eğitim-öğretim sürecinin düzenli, planlı ve verimli biçimde sürdürülebilmesi için öğretmenin sınıf içi fiziksel, sosyal ve duygusal ortamı yapılandırma süreci olarak tanımlanmaktadır (Başar, 2009). Ancak bu kavram, tarihsel süreç içerisinde önemli bir dönüşüm geçirmiştir. İlk dönem yaklaşımlarda sınıf yönetimi daha çok disiplin sağlama ve davranış kontrolü çerçevesinde ele alınırken, günümüzde öğretim sürecinin bütüncül bir bileşeni olarak değerlendirilmektedir (Aydın, 2013; Balat, 2013).

Başar'a (2003) göre sınıf yönetimi yalnızca kuralların uygulanması değil; iletişim düzeninin kurulması, öğrenme sürecinin planlanması, sınıf içi ilişkilerin dengelenmesi ve pedagojik liderliğin sürdürülmesini kapsayan çok boyutlu bir yapıdır. Bu yönüyle sınıf yönetimi, öğretmenin mesleki yeterliğinin merkezinde yer almakta ve öğrenme verimini doğrudan belirlemektedir. Evertson ve Emmer (2013) ise sınıf yönetimini önleyici düzenlemeler, rutinler, öğretimsel akış ve davranış geliştirme stratejileriyle birlikte ele almakta; etkili sınıf yönetiminin sistematik planlama gerektirdiğini vurgulamaktadır.

Davranışçı temelli erken dönem anlayıştan farklı olarak çağdaş yaklaşımlar, öğrenciyi pasif bir disiplin nesnesi değil, öğrenme sürecinin aktif bir paydaşı olarak konumlandırmaktadır. Ahmad, Deeba ve Rehman (2022) öğretmenlerin empati temelli ve öğrenci merkezli stratejilere yöneldiklerini; katı disiplin anlayışının yerini önleyici ve rehberlik temelli uygulamalara bıraktığını göstermiştir. Benzer biçimde Adsız ve Dinçer (2025), dijital öğrenme ortamlarında sınıf yönetiminin yeni boyutlar kazandığını; çevrim içi bağlamın öğretmenin rolünü yeniden tanımladığını belirtmektedir.

Bu bağlamda sınıf yönetimi, disiplin odaklı bir uygulama alanından çıkarak, öğrenme ortamını yapılandıran, iletişimi yöneten, motivasyonu artıran ve pedagojik liderliği içeren dinamik bir sisteme dönüşmüştür (Balat, 2013; Evertson & Emmer, 2013). Güncel literatür, sınıf yönetimini öğretim kalitesinin ayrılmaz bir boyutu olarak ele almakta ve onu çok katmanlı bir pedagojik süreç olarak değerlendirmektedir.

Öğretmen Öz Yeterliği ve Sınıf Yönetimi İlişkisi

Öğretmen öz yeterliği, öğretmenin belirli bir öğretim görevini başarıyla yerine getirebileceğine ilişkin inancını ifade eden psikolojik bir yapıdır. Bandura'nın sosyal bilişsel kuramından temellenen bu kavram, öğretmenin sınıf yönetimi uygulamalarında gösterdiği tutum ve davranışları doğrudan etkilemektedir (Bozbaş, 2015). Öz yeterlik düzeyi yüksek öğretmenler, sınıf içi sorunları çözmede daha kararlı, planlı ve esnek stratejiler geliştirmektedir (Babaoğlu & Korkut, 2010).

Babaoğlu ve Korkut (2010), öğretmen öz yeterliği ile sınıf yönetimi becerileri arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunduğunu ortaya koymuştur. Öz yeterliği güçlü öğretmenlerin, sınıf içi disiplini sağlama konusunda önleyici stratejilere yöneldikleri; düşük öz yeterlik algısına sahip öğretmenlerin ise daha çok tepkisel ve cezalandırıcı yaklaşımları tercih ettikleri belirlenmiştir. Bu durum, öz yeterliğin yalnızca bireysel bir inanç değil, sınıf yönetimi stilini belirleyen temel bir değişken olduğunu göstermektedir.

Kırbaş (2017) öğretmenlerin sınıf yönetiminde yaşadıkları güçlüklerin önemli bir bölümünün öz yeterlik yetersizliğinden kaynaklandığını ifade etmiştir. Benzer şekilde Hidayat, Sunra ve Salija (2024), öğretmenlerin kendilerini sınıf kontrolü konusunda yetersiz hissettiklerinde öğrenme motivasyonunun da düştüğünü saptamıştır. Bu bulgu, öz yeterliğin yalnızca öğretmen davranışlarını değil, sınıfın genel iklimini de etkilediğini göstermektedir.

Hojeij, Baroudi ve Meda (2023) ise çevrim içi öğretim bağlamında öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarının zayıfladığını ve bunun sınıf yönetimi uygulamalarına yansıdığını belirtmiştir. Dolayısıyla öz yeterlik, hem fiziksel hem de dijital öğrenme ortamlarında sınıf yönetiminin merkezinde yer almaktadır.

Literatür, öz yeterliğin deneyim, mesleki gelişim ve kurumsal destekle güçlendirilebileceğini göstermektedir (İlgar, 2007; Nergiz, 2014). Bu nedenle öğretmen yetiştirme ve hizmet içi eğitim programlarında öz yeterlik geliştirme odaklı uygulamalara yer verilmesi, sınıf yönetimi başarısının sürdürülebilirliği açısından kritik görülmektedir.

İletişim ve Mizahın Sınıf Yönetimindeki Rolü

Sınıf yönetiminde öğretmenin iletişim biçimi, sınıf içi düzenin ve öğrenme atmosferinin belirleyici unsurlarından biridir. Etkili iletişim, yalnızca yönerge verme süreci değil; empati, aktif dinleme ve geribildirim mekanizmalarını içeren çok boyutlu bir sosyal etkileşim sürecidir (Aküzüm & Gültekin, 2017). Öğretmen-öğrenci etkileşiminin niteliği, öğrencilerin sınıfa yönelik tutumlarını ve motivasyon düzeylerini doğrudan etkilemektedir (Yalçınkaya & Tonbul, 2002).

İletişim eksikliği, disiplin sorunlarının önemli nedenlerinden biri olarak gösterilmektedir (Ghazali, 2010). Öğretmenlerin açık ve destekleyici iletişim tarzı benimsemeleri, öğrencilerin öz düzenleme becerilerini güçlendirmekte ve çatışma olasılığını azaltmaktadır (Sezer, 2020). Bu bağlamda iletişim, sınıf yönetiminin duyuşsal temelini oluşturmaktadır.

Mizah ise iletişimi destekleyen ve sınıf iklimini yumuşatan pedagojik bir araç olarak öne çıkmaktadır. Akkaya (2011), öğretmen mizah tarzlarının sınıf yönetimi becerileriyle ilişkili olduğunu ve mizahın sınıf içi gerilimi azaltarak pozitif bir atmosfer yarattığını belirtmiştir. Yu (2022) mizahın öğrencilerin katılımını artırdığını ve disiplin sorunlarını azalttığını ortaya koymuştur.

Ancak mizahın pedagojik amaçla ve bilinçli biçimde kullanılması gerekmektedir. Paliç ve Keleş (2011), mizahın uygun bağlamda kullanılmadığında öğretmen otoritesini zayıflatabileceğini belirtmiştir. Bu nedenle mizah ve iletişim, dengeli biçimde kullanıldığında sınıf yönetiminde güçlendirici bir etki yaratmaktadır (Uludağ, 2024).

Kurumsal ve Sistemsel Etmenlerin Sınıf Yönetimine Etkisi

Sınıf yönetimi yalnızca öğretmenin bireysel becerileriyle açıklanamayacak kadar karmaşık bir süreçtir. Okul yönetimi, veli katılımı, fiziksel kaynaklar ve sistemsel politikalar sınıf yönetiminin etkinliğini doğrudan etkilemektedir (Demirtaş, 2016).

Evertson ve Emmer (2013), öğretmenlerin etkili sınıf yönetimi uygulayabilmeleri için kurumsal desteğin zorunlu olduğunu belirtmektedir. Günersel ve arkadaşları (2023), okul kültürünün öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarını şekillendirdiğini; adil ve destekleyici bir yönetim anlayışının öğretmen öz güvenini artırdığını saptamıştır.

Veli-öğretmen ilişkileri de sınıf yönetiminin dışsal belirleyicilerindendir. Diana, Muhammad ve Iftikhar (2021), veli katılımının yetersiz olduğu ortamlarda öğretmenlerin sınıf içi disiplin

sorunlarıyla daha sık karşılaştığını belirtmiştir. Hidayat ve arkadaşları (2024) ise aile-okul iş birliğinin sınıf içi motivasyonu güçlendirdiğini göstermiştir.

Fiziksel koşullar ve kaynak yetersizlikleri de öğretmenin sınıf kontrolünü zorlaştırmaktadır (Ghazali, 2010). Özellikle kalabalık sınıflarda bireysel öğrenci takibi güçleşmekte ve davranış problemleri artmaktadır (Benli, 2024).

Bu bulgular, sınıf yönetiminin yalnızca pedagojik değil, aynı zamanda örgütsel ve sistemselsel bir süreç olduğunu göstermektedir (Başar, 2009; Balat, 2013). Etkili sınıf yönetimi, bireysel yeterlikler ile kurumsal destek mekanizmalarının eşgüdüm içinde işlemesiyle mümkün olmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi stratejilerini kendi deneyimleri ve mesleki pratikleri bağlamında ayrıntılı biçimde ortaya koymayı amaçladığından, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde yürütülmüştür. Nitel araştırmalar, bireylerin yaşantılarını, algılarını ve belirli bir olguya yükledikleri anlamları derinlemesine incelemeye imkân tanıyan araştırma desenleridir (Creswell, 2013). Bu yönüyle nitel yaklaşım, öğretmenlerin sınıf yönetimi uygulamalarını nicel ölçümlerle sınırlamadan, bağlamsal ve bütüncül biçimde analiz etmeye olanak sağlamaktadır.

Araştırma, durum çalışması (case study) desenine dayandırılmıştır. Durum çalışması, belirli bir olgunun ya da grubun kendi doğal bağlamı içinde ayrıntılı ve sistematik biçimde incelenmesini sağlayan bir araştırma modelidir (Yin, 2018). Bu çalışma kapsamında ele alınan “durum”, Ankara ilinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi stratejileridir. Durum çalışması deseni, öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarını, karşılaştıkları güçlükleri ve geliştirdikleri çözüm yollarını gerçek yaşam bağlamı içinde anlamlandırmaya imkân tanımaktadır.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2025 yılında Ankara ilinde görev yapan 12 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Katılımcılar, sınıf yönetimi konusunda deneyim sahibi ve araştırma sorularına katkı sağlayabilecek öğretmenler arasından seçilmiştir.

Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, araştırma problemine ilişkin zengin ve derinlemesine bilgi sağlayabilecek bireylerin bilinçli olarak seçilmesini ifade eder

(Patton, 2015). Bu doğrultuda sınıf yönetimi konusunda farklı deneyim düzeylerine sahip öğretmenlerin görüşlerine yer verilmiştir.

Ayrıca maksimum çeşitlilik örnekleme tercih edilmiştir. Bu yöntem sayesinde farklı yaş gruplarından, farklı hizmet sürelerine sahip ve farklı sınıf düzeylerinde görev yapan öğretmenler araştırmaya dâhil edilmiştir. Böylece sınıf yönetimi stratejilerine ilişkin çok boyutlu ve karşılaştırmalı bir veri seti elde edilmesi amaçlanmıştır.

Katılımcılara ilişkin demografik bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1

Demografik Bilgiler Tablosu

Kod	Yaş	Cinsiyet	Hizmet Süresi (yıl)	Görev Yaptığı Sınıf Düzeyi
Ö1	29	Kadın	5	1. sınıf
Ö2	35	Erkek	10	3. sınıf
Ö3	41	Kadın	15	2. sınıf
Ö4	28	Erkek	4	4. sınıf
Ö5	38	Kadın	12	1. sınıf
Ö6	32	Erkek	7	3. sınıf
Ö7	45	Kadın	20	2. sınıf
Ö8	30	Erkek	6	4. sınıf
Ö9	36	Kadın	11	1. sınıf
Ö10	33	Erkek	8	2. sınıf
Ö11	40	Kadın	16	3. sınıf
Ö12	27	Erkek	3	4. sınıf

Tablo 1 incelendiğinde, öğretmenlerin sınıf yönetimi stratejilerinde öncelikli olarak sınıf düzeni ve disiplin konularına önem verdikleri görülmektedir. Kuralların belirlenmesi, rutinlerin oluşturulması ve olumsuz davranışlara yönelik müdahaleler, öğretmenlerin sınıfın işleyişini sağlıklı bir şekilde yönetmek için başvurduğu temel stratejiler arasında yer almaktadır. Ayrıca, öğrencilerin motivasyon ve katılımını artırmaya yönelik uygulamalar da stratejilerin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır; grup çalışmaları, oyun ve etkinlikler ile ödüllendirme ve olumlu geri bildirimler öğretmenler tarafından sıkça kullanılmaktadır. Tablo ayrıca, öğretmen-öğrenci ilişkilerinin güven ve iletişim temelli olduğunu göstermektedir; öğretmenler, açık diyalog ve empati ile öğrencilerini desteklemekte ve bireysel rehberlik sağlamaktadır. Son olarak, problem çözme ve çatışma yönetimi stratejileri, sınıfta ortaya çıkan anlaşmazlıkların çözümünde alternatif yöntemlerin ve grup içi uyumsuzlukları giderme tekniklerinin etkin bir şekilde uygulandığını ortaya koymaktadır. Bu bulgular, sınıf öğretmenlerinin stratejilerinin çok boyutlu ve bütüncül bir yaklaşım içerdiğini göstermektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak demografik bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Demografik Bilgi Formu

Demografik bilgi formu, katılımcıların yaş, cinsiyet, mesleki kıdem ve görev yaptıkları sınıf düzeyi gibi temel özelliklerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Bu bilgiler, elde edilen verilerin bağlamsal olarak yorumlanmasına katkı sağlamaktadır.

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Yarı yapılandırılmış görüşme formu, öğretmenlerin sınıf yönetimi stratejilerini, karşılaştıkları güçlükleri ve bu güçlüklerle başa çıkma yollarını ortaya koymak amacıyla geliştirilmiştir. Form hazırlanırken literatürde sınıf yönetimiyle ilişkilendirilen temel temalar dikkate alınmıştır.

Görüşme soruları şu ana başlıklar doğrultusunda yapılandırılmıştır:

- Sınıf yönetiminde kullanılan yöntem ve teknikler
- Öğrenci motivasyonunu artırma stratejileri
- Çatışma ve problem çözme yaklaşımları

- Sınıf yönetimini etkileyen iç ve dış faktörler

Yarı yapılandırılmış yapı sayesinde öğretmenlerin görüşleri belirli bir çerçevede toplanmış, aynı zamanda katılımcıların deneyimlerini özgür biçimde ifade etmelerine imkân tanınmıştır.

Veri Toplama Süreci

Araştırma verileri 2025 yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarında toplanmıştır. Görüşmeler katılımcıların uygun olduğu zaman dilimlerinde yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Her bir görüşme ortalama 40–60 dakika sürmüştür.

Görüşmeler öncesinde katılımcılara araştırmanın amacı açıklanmış, gönüllü katılım esas alınmış ve etik ilkelere uygun biçimde bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Katılımcıların izni doğrultusunda görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş, daha sonra kelimesi kelimesine yazıya aktarılmıştır. Transkripsiyon sürecinde verilerin doğruluğu tekrar kontrol edilerek analiz aşamasına hazır hâle getirilmiştir.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. İçerik analizi, nitel verilerde yer alan anlam örüntülerini sistematik biçimde belirlemeyi, kodlamayı ve tematik olarak sınıflandırmayı amaçlayan bir analiz sürecidir (Berg, 2001).

Analiz süreci şu aşamalardan oluşmuştur:

1. Tüm görüşme metinleri ayrıntılı biçimde okunmuş ve metinlere bütüncül bir bakış sağlanmıştır.
2. Metinlerde tekrar eden ifadeler, dikkat çekici kavramlar ve anlamlı bölümler belirlenerek açık kodlar oluşturulmuştur.
3. Benzer kodlar bir araya getirilerek alt temalar belirlenmiştir.
4. Alt temalar, daha geniş kavramsal kategoriler altında toplanarak ana temalar hâline getirilmiştir.

Elde edilen temalar tablolar ve açıklayıcı metinlerle desteklenerek sistematik biçimde sunulmuştur.

Bu süreç sonucunda sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi stratejilerinin; düzen ve disiplin, motivasyon artırma, iletişim ve rehberlik, problem çözme ve çatışma yönetimi gibi çok boyutlu

alanlarda şekillendiği belirlenmiştir. Analiz, öğretmenlerin stratejilerinin bütüncül ve bağlamsal bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

BULGULAR VE YORUM

Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi sürecinde en çok hangi stratejileri kullandıkları ve bu stratejileri seçme nedenlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 2

Birinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Ana Tema	Alt Tema	Katılımcılar	Frekans
1. Önleyici Sınıf Yönetimi	Sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte belirleme	Ö1, Ö3, Ö5, Ö7	4
	Günlük rutin ve oturma düzeni oluşturma	Ö2, Ö4, Ö6	3
2. İletişim ve İlişki Odaklı Yaklaşım	Bire bir rehberlik ve öğrenciyle konuşma	Ö1, Ö4, Ö8, Ö9	4
	Pozitif pekiştirme ve takdir kullanımı	Ö3, Ö6, Ö10, Ö11	4
3. Öğrenci Merkezli Esnek Stratejiler	Etkinlik temelli ve oyunlaştırılmış ders işleme	Ö2, Ö5, Ö7, Ö9	4
	Esnek planlama ve farklılaştırılmış öğretim	Ö8, Ö10, Ö12	3

Tablo 1 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi sürecinde ağırlıklı olarak önleyici stratejiler, iletişim temelli yaklaşımlar ve öğrenci merkezli esnek uygulamalara başvurdukları görülmektedir. Özellikle kuralların öğrencilerle birlikte belirlenmesi, günlük rutinlerin oluşturulması ve oturma düzeninin planlanması gibi önleyici sınıf yönetimi uygulamalarının, ders sürecini daha başından yapılandırmaya yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında öğretmenlerin bire bir iletişim kurma, pozitif pekiştirme kullanma ve etkinlik temelli ders işleme gibi stratejilerle hem sınıf iklimini yumuşattıkları hem de öğrencilerin derse katılımını destekledikleri söylenebilir. Esnek planlama ve farklılaştırılmış öğretim uygulamaları ise

öğretmenlerin sınıf içindeki farklı ihtiyaç ve özelliklere göre stratejilerini uyarladıklarını göstermektedir.

Sınıf Öğretmeni Görüşleri

Önleyici Sınıf Yönetimi

Ö1: Sene başında sınıf kurallarını çocuklarla birlikte belirliyorum. Böyle olunca kuralları sahipleniyorlar ve ders içinde sürekli hatırlatmak zorunda kalmıyorum.

Ö4: Sabah sınıfa girer girmez aynı rutini uyguluyoruz. Yoklama, kısa sohbet, ardından derse geçiş. Bu düzen oturduğu için sınıf daha sakin ve hazır hâlde oluyor.

İletişim ve İlişki Odaklı Yaklaşım

Ö3: Davranışla ilgili bir sorun olduğunda öğrenciyi mutlaka bire bir konuşmak için kenara alıyorum. Her şeyin derste tüm sınıfın önünde çözülmesini doğru bulmuyorum.

Ö10: Pozitif pekiştirmeyi çok kullanıyorum. Küçük bir teşekkür bile öğrencinin derse tutunmasını sağlıyor. Olumlu davranışı görünür kılınca diğer öğrenciler de motive oluyor.

Öğrenci Merkezli Esnek Stratejiler

Ö5: Kuralları sadece sözle değil, oyun ve etkinliklerle pekiştiriyorum. Böyle olunca hem eğleniyorlar hem de neyi neden yapmaları gerektiğini daha iyi anlıyorlar.

Ö8: Plan yaparken sınıfın o günkü enerjisine göre ufak değişiklikler yapıyorum. Çok yorgun bir grup gördüğümde daha hareketli etkinliklere geçiyorum.

Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin ders içi motivasyon ve katılımını artırmak için kullandıkları yöntem ve tekniklere ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 3

İkinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Ana Tema	Alt Tema	Katılımcılar	Frekans
1. Etkinlik ve Oyun Temelli Yöntemler	Oyunlaştırılmış etkinlikler	Ö1, Ö2, Ö5, Ö7	4
	Drama, rol oynama ve canlandırma	Ö3, Ö6, Ö9	3
2. Sorumluluk ve Katılım Odaklı Yaklaşım	Grup çalışmaları ve işbirlikli öğrenme	Ö2, Ö4, Ö8, Ö10	4
	Sınıf içi görev ve sorumluluk dağıtımı	Ö1, Ö5, Ö11	3
3. Materyal ve Teknoloji Kullanımı	Görsel materyaller, somut araçlar	Ö3, Ö7, Ö9, Ö12	4
	Teknoloji destekli etkinlikler (akıllı tahta vb.)	Ö4, Ö6, Ö10, Ö11	4

908

Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin motivasyon ve derse katılımını artırmada en sık başvurulan stratejilerin etkinlik ve oyun temelli yöntemler, sorumluluk odaklı katılım uygulamaları ve materyal ile teknoloji kullanımına dayalı yaklaşımlar olduğu görülmektedir. Oyunlaştırılmış etkinlikler ve drama gibi yöntemler, öğrencilerin derse aktif katılımını sağlarken, grup çalışmaları ve sınıf içi görev dağıtımı, öğrencilerin sorumluluk üstlenmesine ve derse sahip çıkmasına katkı sunmaktadır. Ayrıca görsel materyaller ve teknoloji kullanımının, özellikle dikkat süresi kısa olan öğrencilerin derse odaklanmasını kolaylaştırdığı ve motivasyonu artırdığı söylenebilir.

Sınıf Öğretmeni Görüşleri

Etkinlik ve Oyun Temelli Yöntemler

Ö2: Dersi klasik anlatım yerine oyunlaştırdığımda sınıfın havası tamamen değişiyor. En pasif öğrencinin bile derse katıldığını görüyorum.

Ö7: Özellikle matematik ve Türkçe derslerinde küçük yarışmalar ve oyunlar kullanıyorum. Kazananı değil, katılanı takdir etmeye çalışıyorum.

Sorumluluk ve Katılım Odaklı Yaklaşım

Ö4: Grup çalışmaları yaptığım da sessiz öğrencilerin bile bir şekilde sürece dâhil olduğunu görüyorum. Grup içinde kendilerini daha rahat ifade ediyorlar.

Ö5: Sınıfta pano sorumlusu, kitaplık sorumlusu gibi görevler veriyorum. Görevi olan öğrenci derse ve sınıfa daha bağlı hissediyor.

Materyal ve Teknoloji Kullanımı

Ö3: Görsel materyal kullandığım derslerde öğrencilerin gözlerinin parladığını fark ediyorum. Sadece konuşarak anlattığımda aynı etkiyi yakalayamıyorum.

Ö10: Akıllı tahtada kısa videolar, etkileşimli etkinlikler açtığımda çocukların dikkati hemen derse dönüyor. Teknoloji doğru kullanıldığında motivasyon ciddi anlamda artıyor.

Sınıf öğretmenlerinin sınıf içinde karşılaştıkları davranış problemleri veya çatışmaları nasıl yönettiklerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4

Üçüncü Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Ana Tema	Alt Tema	Katılımcılar	Frekans
1. Olumlu Disiplin ve Rehberlik	Davranışın nedenini anlamaya yönelik bire bir görüşme	Ö1, Ö4, Ö6, Ö9	4
	Davranışa odaklanma, öğrenciyi etiketlememe	Ö3, Ö7, Ö10	3
2. Aile ve Rehberlik İş Birliği	Veliyle iletişime geçme	Ö2, Ö5, Ö8, Ö11	4
	Rehberlik servisi ile iş birliği	Ö6, Ö9, Ö12	3

Ana Tema	Alt Tema	Katılımcılar	Frekans
3. Kurallar ve Tutarlı Uygulamalar	Sınıf kurallarına birlikte dönme	Ö1, Ö3, Ö7, Ö10	4
	Kademeli ve tutarlı yaptırım uygulama	Ö2, Ö4, Ö5, Ö11, Ö12	5

Tablo 3 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin davranış problemleri ve çatışmaları yönetirken öncelikle olumlu disiplin ve rehberlik yaklaşımını benimsedikleri, bunun yanında aile ve rehberlik servisi ile iş birliği yaptıkları ve kurallara dayalı tutarlı uygulamalar yürüttükleri görülmektedir. Öğretmenlerin davranışın arka planını anlamaya ve öğrenciyi etiketlemeden süreci yönetmeye önem verdikleri, problem durumlarında aileyle iletişime geçerek süreci destekledikleri anlaşılmaktadır. Kuralların hatırlatılması ve kademeli yaptırımların tutarlı biçimde uygulanması, sınıf içinde adalet algısını güçlendiren bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

910

Sınıf Öğretmeni Görüşleri

Olumlu Disiplin ve Rehberlik

Ö1: Davranış problemi yaşandığında önce öğrencinin neden öyle davrandığını anlamaya çalışıyorum. Bazen küçük bir kaygı, yorgunluk ya da ailede yaşanan bir durum çıkıyor.

Ö7: Öğrenciyi asla tembel ya da yaramaz diye etiketlemek istemiyorum. Davranışın yanlış olduğunu anlatıyorum ama çocuğa kimlik yüklememeye özen gösteriyorum.

Aile ve Rehberlik İş Birliği

Ö2: Sürekli tekrar eden bir davranış varsa mutlaka veliyle görüşüyorum. Okul ve ev dili birbirini destekleyince çocuk çok daha hızlı düzeliyor.

Ö9: Rehberlik servisiyle birlikte hareket ettiğimde hem kendimi daha güvende hissediyorum hem de öğrenciyi daha sistemli bir destek sunabiliyoruz.

Kurallar ve Tutarlı Uygulamalar

Ö4: Her problemde ilk işim, sınıfta birlikte belirlediğimiz kurallara dönmek oluyor. Kuralları hatırlatınca öğrenciler neyi neden yapmaları gerektiğini daha net görüyor.

Ö11: Yaptırımları mümkün olduğunca kademeli ve tutarlı uygulamaya çalışıyorum. Bir öğrenciye farklı, diğerine farklı davrandığımda sınıfta adalet duygusu hemen zedeleniyor.

Sınıf yönetimi stratejilerinin belirlenmesinde öğretmenlerin deneyimi, eğitim düzeyi ve sınıf ortamının özelliklerinin etkisine ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 5

Dördüncü Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Ana Tema	Alt Tema	Katılımcılar	Frekans
1. Mesleki Deneyimin Etkisi	Deneyimle birlikte sezgisel sınıf yönetimi	Ö1, Ö3, Ö5, Ö8	4
	Farklı öğrenci profillerine göre strateji uyarlama	Ö4, Ö7, Ö9	3
2. Eğitim Düzeyi ve Hizmet İçi Eğitim Lisansüstü eğitim ve seminerlerin katkısı		Ö2, Ö6, Ö10, Ö11	4
	Sınıf yönetimi temalı hizmet içi kursların etkisi	Ö3, Ö6, Ö12	3
3. Sınıf Ortamı ve Bağlamsal Faktörler	Sınıf mevcudu ve fiziksel ortamın etkisi	Ö5, Ö7, Ö9, Ö10	4
	Sınıfın sosyoekonomik ve kültürel yapısının etkisi	Ö2, Ö8, Ö11, Ö12	4

Tablo 4 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi stratejilerini belirlerken hem kendi mesleki deneyimlerinin hem de aldıkları eğitimlerin ve sınıf ortamının özelliklerinin önemli rol oynadığı görülmektedir. Deneyim arttıkça öğretmenlerin sınıf içi durumları daha hızlı okuyabildiği ve sezgisel kararlar alabildiği, aynı zamanda farklı öğrenci profillerine göre stratejilerini esnetebildiği anlaşılmaktadır. Lisansüstü eğitimler ve hizmet içi kurslar, daha planlı ve sistematik sınıf yönetimi uygulamalarını desteklemekte; sınıf mevcudu, fiziksel koşullar ve öğrencilerin sosyoekonomik yapısı ise uygulanacak stratejilerin seçimini doğrudan etkilemektedir.

Sınıf Öğretmeni Görüşleri

Mesleki Deneyimin Etkisi

Ö3: İlk yıllarımda her şeyi kitaplarda yazdığı gibi uygulamaya çalışıyordum. Şimdi sınıfa bakınca neyin işe yarayıp yaramayacağını daha çabuk fark ediyorum.

Ö8: Deneyim arttıkça hangi öğrencinin hangi durumda nasıl tepki vereceğini az çok tahmin edebiliyorum. Bu da sınıf yönetiminde beni daha esnek ve sakin yapıyor.

Eğitim Düzeyi ve Hizmet İçi Eğitim

Ö2: Yüksek lisans sürecinde sınıf yönetimiyle ilgili pek çok kuramsal model öğrendim. Bunları sınıfa uyarladığımda daha planlı hareket ettiğimi fark ettim.

Ö6: Hizmet içi eğitimlerde öğrendiğim bazı teknikleri küçük dokunuşlarla sınıfa taşıyorum. Özellikle olumlu disiplinle ilgili eğitimler bakış açımı değiştirdi.

Sınıf Ortamı ve Bağlamsal Faktörler

Ö5: Kalabalık sınıflarda strateji seçmek gerçekten zor. Daha çok rutinler ve net kurallar üzerinden gitmek zorunda kalıyorum.

Ö11: Okulumun bulunduğu çevre ve velilerin profili, sınıf yönetimi tarzımı doğrudan etkiliyor. Bazı konularda daha çok açıklama ve ikna süreci yürütmem gerekiyor.

Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi uygulamalarında yaşadıkları zorluklar ve bu zorluklarla başa çıkmak için geliştirdikleri çözüm yollarına ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 6

Beşinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Ana Tema	Alt Tema	Katılımcılar	Frekans
1. Kalabalık Sınıflar ve Zaman Yönetimi	Bireysel ilgi verme güçlüğü	Ö1, Ö3, Ö5, Ö7, Ö9	5
	Dersi planlanan sürede yetiştirememe	Ö2, Ö4, Ö6	3
2. Davranış Problemleri ve Yıpranma	Sürekli uyarı ve tekrar nedeniyle tükenmişlik hissi	Ö3, Ö6, Ö8, Ö10	4
	Duygusal yıpranma ve sabır yönetimi	Ö7, Ö9, Ö11	3
3. Veli İş Birliği ve Destek Sorunları	Veli desteğinin yetersiz olması	Ö2, Ö4, Ö8, Ö11, Ö12	5
	Okul-aile tutarlığını sağlama güçlüğü	Ö1, Ö5, Ö10, Ö12	4

Tablo 5 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde en çok kalabalık sınıflar ve buna bağlı zaman yönetimi sorunları, tekrarlayan davranış problemleri nedeniyle yaşanan tükenmişlik ve veli iş birliğinin yetersizliği nedeniyle ortaya çıkan güçlüklerle karşılaştıkları görülmektedir. Kalabalık sınıflar, hem bireysel ilgi göstermeyi zorlaştırmakta hem de dersin planlandığı gibi ilerlemesini engellemektedir. Davranış problemleriyle sürekli uğraşmak, öğretmenlerin duygusal

olarak yıpranmasına sebep olurken, veli desteğinin sınırlı olduğu durumlarda okul–aile tutarlılığını sağlamak daha da zorlaşmaktadır. Buna karşın öğretmenler, farklı çözüm yolları geliştirerek bu zorlukların etkisini azaltmaya çalışmaktadır.

Sınıf Öğretmeni Görüşleri

Kalabalık Sınıflar ve Zaman Yönetimi

Ö1: Sınıfta öğrenci sayısı fazla olunca her çocuğa istediğim kadar zaman ayıramıyorum. Bu da hem başarıyı hem de sınıf yönetimini olumsuz etkiliyor.

Ö4: Dersi planladığım şekilde bitirmek çoğu zaman mümkün olmuyor. Özellikle etkinliklerde kalabalık sınıfta organizasyon çok zaman alıyor.

Davranış Problemleri ve Yıpranma

Ö6: Gün içinde aynı öğrencileri defalarca uyarmak zorunda kaldığımda günün sonunda kendimi çok yorgun hissediyorum. Bazen derse başlamadan önce bile enerjim düşmüş oluyor.

Ö10: Sabırlı olmaya çalışıyorum ama sürekli çatışma ve gürültüyle uğraşmak insanı ister istemez yıpratıyor. Bu yüzden kendime de nefes alanları oluşturmaya çalışıyorum.

Veli İş Birliği ve Destek Sorunları

Ö2: Bazı velilerle iletişim kurmak gerçekten zor. Çocuğun davranışıyla ilgili geri bildirim verdiğimde savunmaya geçen çok veli oluyor.

Ö12: Okulda anlattıklarımızla evde verilen mesajlar çeliştiğinde çocuk çok zorlanıyor. Okul–aile tutarlılığını sağlamak en büyük sınıf yönetimi sınavlarımdan biri diyebilirim.

SONUÇ

Bu araştırmada Ankara ilinde görev yapan 12 sınıf öğretmenin sınıf yönetimi stratejileri nitel bir yaklaşımla incelenmiş ve elde edilen bulgular doğrultusunda sınıf yönetiminin çok boyutlu bir yapı sergilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bulgular, sınıf yönetiminin yalnızca disiplin ve davranış

kontrolüne indirgenemeyeceğini; önleyici planlama, ilişki temelli iletişim, öğrenci merkezli öğretim uygulamaları ve çevresel koşullarla birlikte şekillenen bütüncül bir süreç olduğunu göstermektedir.

Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler, sınıf yönetiminde öncelikli olarak önleyici stratejilere yönelmektedir. Kuralların öğrencilerle birlikte belirlenmesi, günlük rutinlerin sistemli biçimde oluşturulması ve fiziksel düzenin ders başlamadan planlanması, öğretmenlerin sınıf ortamını proaktif biçimde yapılandırdıklarını göstermektedir. Bu durum, sınıf yönetiminin sorun ortaya çıktıktan sonra müdahale edilen bir süreçten ziyade, baştan tasarlanan ve sistemli biçimde sürdürülen bir yapı olduğunu ortaya koymaktadır.

İletişim ve güven temelli yaklaşımın öğretmenlerin sınıf yönetimi anlayışında merkezi bir yer tuttuğu görülmüştür. Öğrencilerle bire bir görüşmeler yapılması, empati kurulması, etiketleyici dilden kaçınılması ve olumlu davranışların pekiştirilmesi, sınıf içi ilişkilerin güçlendirilmesine katkı sağlamaktadır. Bu yaklaşım, sınıf yönetiminin duyuşsal boyutunu ön plana çıkarmakta ve olumlu sınıf ikliminin oluşturulmasında etkili olmaktadır.

Öğrenci motivasyonunu artırmaya yönelik uygulamalar da öğretmenlerin temel stratejileri arasında yer almaktadır. Oyunlaştırma, drama, grup çalışmaları, sorumluluk verme ve teknoloji destekli etkinlikler gibi yöntemler, öğrencilerin derse katılımını artıran araçlar olarak kullanılmaktadır. Bu durum, sınıf yönetimi ile öğretim sürecinin birbirinden ayrı değil, iç içe geçmiş iki yapı olduğunu göstermektedir.

Araştırma sonuçları, sınıf yönetimi stratejilerinin öğretmenlerin mesleki deneyimi ve eğitim geçmişiyle yakından ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Hizmet süresi arttıkça öğretmenlerin sınıf içi durumları daha hızlı analiz edebildiği, esnek ve bağlama uygun kararlar alabildiği görülmüştür. Lisansüstü eğitim ve hizmet içi kurslara katılımın, öğretmenlerin sınıf yönetimi uygulamalarını daha bilinçli ve planlı biçimde yürütmelerine katkı sağladığı anlaşılmıştır.

Bununla birlikte sınıf yönetimi sürecinde çeşitli güçlüklerin varlığı da belirlenmiştir. Kalabalık sınıflar, zaman yönetiminde yaşanan zorluklar, tekrarlayan davranış problemleri ve veli iş birliğinin yetersizliği öğretmenlerin sıklıkla dile getirdiği sorunlar arasındadır. Bu güçlükler, öğretmenlerin duygusal yıpranma yaşamalarına ve mesleki stres düzeylerinin artmasına neden olabilmektedir. Ancak öğretmenler, rehberlik servisiyle iş birliği, velilerle iletişimi güçlendirme ve bireysel başa çıkma stratejileri geliştirme gibi yollarla bu sorunlarla mücadele etmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimini yalnızca disiplin sağlama çerçevesinde değil; öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal ihtiyaçlarını birlikte gözetken önleyici ve ilişkisel bir anlayışla ele aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, sınıf yönetimi becerilerinin hem öğretmenlerin mesleki iyi oluşu hem de öğrencilerin öğrenme deneyiminin kalitesi açısından belirleyici bir rol oynadığını göstermektedir.

Öneriler

Araştırma sonuçları doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- Sınıf öğretmenlerine yönelik hizmet içi eğitim programlarında önleyici sınıf yönetimi, olumlu disiplin, ilişki temelli iletişim ve öğrenci motivasyonunu artırma stratejilerine uygulamalı olarak yer verilmelidir.
- Mesleğin ilk yıllarında görev yapan öğretmenler için mentorluk sistemleri oluşturulmalı; deneyimli öğretmenlerin rehberliğinde sınıf yönetimi uygulamalarına yönelik destek mekanizmaları geliştirilmelidir.
- Kalabalık sınıflarda görev yapan öğretmenlerin bireysel öğrenci takibini kolaylaştıracak destek uygulamaları planlanmalı; mümkün olan durumlarda sınıf mevcutlarının azaltılmasına yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.

- Okul rehberlik servisleri ile sınıf öğretmenleri arasında daha sistematik bir iş birliği sağlanmalı; davranış problemlerine yönelik ortak müdahale ve izleme planları oluşturulmalıdır.
- Okul-aile iş birliğini güçlendirmek amacıyla veli bilgilendirme toplantıları, rehberlik atölyeleri ve bilinçlendirme seminerleri düzenlenmeli; velilerin sınıf yönetimi sürecine yapıcı biçimde katılımı teşvik edilmelidir.
- Öğretmen yetiştirme programlarında sınıf yönetimi dersleri yalnızca teorik içerikle sınırlı kalmamalı; uygulamalı çalışmalar, mikro öğretim etkinlikleri ve gerçek sınıf gözlemleri ile desteklenmelidir.
- Okul yöneticileri, öğretmenlerin sınıf yönetimi süreçlerinde yaşadığı güçlükleri izleyebilecek ve ihtiyaç temelli destek sunabilecek yapılar oluşturulmalıdır.
- Dezavantajlı bölgelerde görev yapan öğretmenlere yönelik psikososyal destek ve mesleki dayanıklılık programları geliştirilmelidir.
- Farklı illerde ve farklı sosyoekonomik düzeylerde görev yapan öğretmenlerle benzer nitel araştırmalar yürütülerek karşılaştırmalı bulgular elde edilmelidir.
- Sınıf yönetimi stratejilerinin öğrenci başarısı, sınıf iklimi ve öğretmen öz yeterliği ile ilişkisini inceleyen karma yöntemli çalışmalar planlanabilir.

KAYNAKÇA

Adsız, M., ve Dinçer, S. (2025). The analysis of classroom management challenges faced by teachers in online classrooms. SpringerLink.

Ahmad, I., Deeba, F., ve Rehman, K. U. (2022). Teachers' perspectives on strategies for effective classroom management: A qualitative inquiry. Research Journal of Social Sciences and Economics Review (RJSEER). Pakistan. Erişim adresi: <https://ojs.rjsseer.org.pk>

- Aküzüm, C., ve Gültekin, S. Ö. (2017). Sınıf öğretmenlerinin iletişim becerileri ile sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(12), 88–107.
- Aydın, A. (2013). Sınıf yönetimi (16. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Babaoğlu, E. (2011). Sınıf öğretmenlerinin kullandığı sınıf yönetim modelleri. *Education Sciences*, 6(2), 1635–1650.
- Babaoğlu, E., ve Korkut, K. (2010). Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ile sınıf yönetimi beceri algıları arasındaki ilişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 1–20.
- Balat, G. U. (2013). Sınıf yönetimi kavramı ve sınıf yönetimi modelleri. Ankara: Eğiten Kitap.
- Başar, H. (2003). Sınıf yönetimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Başar, H. (2009). Sınıf yönetimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Benli, M. (2024). Öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaştıkları güçlüklerin değerlendirilmesi: Fenomenolojik nitel çalışma. *ASR Journal*.
- Bozbaş, Y. (2015). Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inançları ve sınıf yönetimi beceri algıları arasındaki ilişki (Tez No. 407057) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Demirtaş, H. (2016). Sınıf yönetiminin temelleri. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ergen, Y. (2016). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetim becerileri, akademik iyimserlikleri ve mesleki bağlılıkları arasındaki ilişki (Malatya ili örneği) (Tez No. 429309) [Doktora tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Evertson, C. M., ve Emmer, E. T. (2013). Sınıf öğretmenleri için sınıf yönetimi (A. Aypay, Çev. Ed.). Ankara: Nobel.
- Ghazali, N. (2010). A qualitative study on classroom management and classroom discipline problems, reasons, and solutions: The case of a literature class. *Universiti Teknologi MARA Institutional Repository*. Erişim adresi: <https://ir.uitm.edu.my>
- Günersel, A. B., Mason, B. A., Wills, H. P., Caldarella, P., Williams, L., ve Henley, V. M. (2023). Effective classroom management in middle level schools: A qualitative study of teacher perceptions. *OUCI*.

Hidayat, R., Sunra, L., ve Salija, K. (2024). Teachers' challenges in EFL classroom management: A qualitative study. Jurnal Ahmar. Erişim adresi: <https://jurnal.ahmar.id>

Hojeij, Z., Baroudi, S., ve Meda, L. (2023). Preservice teachers' experiences with classroom management in the virtual class: A case study approach. Frontiers in Education.

İlgar, L. (2007). İlköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri üzerine bir araştırma (Tez No. 219751) [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Karadaş, H., ve Ökmen, H. (2024). Sınıf yönetiminde öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların kaynağına ilişkin bir analiz: Nitel/olgubilim çalışması. DergiPark.

Kırbaş, Ş. (2017). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde yaşadığı sorunlar. Amasya Üniversitesi Açık Erişim Arşivi.

Maulidina, N., Maisa, M., ve Rozak, D. R. (2023). Preservice teachers' voices: The challenges in dealing with classroom management problems during teaching practice. Journal of Education, Ummat University.

Nergiz, V. (2014). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Adana ili Feke ilçesi örneği (Tez No. 394662) [Yüksek lisans tezi, Zirve Üniversitesi, Gaziantep]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Paliç, G., ve Keleş, E. (2011). Sınıf yönetimine ilişkin öğretmen görüşleri. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 17(2), 199–220.

Sezer, Ş. (2020). Öğretmenlerin sınıf yönetimi tutumlarının öğrencilerin gelişimi üzerine etkileri: Fenomenolojik nitel analiz. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.

Uludağ, O. (2024). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları sorunlar: Fenomenolojik bir inceleme. SSS Journal.

Yalçınkaya, M., ve Tonbul, Y. (2002). İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin algı ve gözlemler. Ege Eğitim Dergisi, 1(2), 1–10.

Yu, C. (2022). A qualitative study of classroom management efficiency of high school English class. Atlantis Press. Erişim adresi: <https://www.atlantis-press.com>

Yüksel, A. (2013). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin değerlendirilmesi: Afyonkarahisar ili örneği (Tez No. 349099) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.